

ร่างแนวปฏิบัติทางการบัญชี ธุรกรรมการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์

ด้วยคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีได้จัดทำร่างแนวปฏิบัติทางการบัญชี ธุรกรรมการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ (Securitisation) แล้วเสร็จ จึงได้ทำการเผยแพร่ร่างดังกล่าวเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับร่างแนวปฏิบัติฉบับนี้

คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีจึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการร่วมแสดงความคิดเห็นพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ โดยท่านสามารถส่งความคิดเห็นภายในวันจันทร์ที่ 11 เมษายน 2549 ที่ e-mail address: acctstd@gmail.com หรือ ที่เลขานุการคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชี (ที่อยู่ :สภาวิชาชีพบัญชี 444/1 ถนนสามเสน แขวงดุสิต กรุงเทพฯ ๑10300)

คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีขอขอบคุณในความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

ฝ่ายเลขานุการฯ

โทรศัพท์ 02-668-7148 (สายตรง) โทรสาร 02-669-7206

คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชี-สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์

ร่างแนวปฏิบัติทางการบัญชี ธุรกรรมการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์

คำนำ

แนวปฏิบัติทางการบัญชีสำหรับธุรกรรมการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ (securitization) ต่อไปนี้อ้างอิงมาจากมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศฉบับที่ 39 “IAS 39 (Revised 2005) Financial Instruments: Recognition and Measurements” ใน ส่วน ที่ เกี่ยว ข้อง กับ การ พิจารณา ว่า การ ตัด บัญชี สิน ทรัพย์ ทางการเงิน (Derecognition of Financial Assets) หรือหลักการที่ควรใช้ในการพิจารณาว่าควรบันทึกการโอนสินทรัพย์ทางการเงินในธุรกรรมการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ (securitization) เป็นการขาย นอกจากนี้ยังครอบคลุมหลักการในการพิจารณาว่าการโอนสินทรัพย์ทางการเงินนั้นเป็นการตัดบัญชีทั้งหมดหรือการตัดบัญชีเพียงบางส่วน รวมทั้งแนวทางในการบันทึกบัญชีที่เกี่ยวข้องไม่ว่ารายการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ (securitization) นั้นจะถือว่าเป็นการขายหรือการกู้ยืม โดยมีส่วนที่เป็นการขยายความเพิ่มเติมจากมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศฉบับที่ 39 ที่สำคัญ คือ

1. ในการขายสินทรัพย์ทางการเงินให้กับกิจการเฉพาะกิจที่จัดตั้งขึ้นภายใต้โครงการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ ในกรณีที่มีกิจการมีการค้าประกันการรับชำระหนี้ให้กับผู้ถือหุ้นกู้ในกิจการเฉพาะกิจหรือกิจการยังคงมีส่วนเกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ทางการเงินที่โอนในลักษณะเพื่อการสนับสนุนความน่าเชื่อถือทางเครดิต (Credit Enhancement) ภายใต้โครงการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ในลักษณะต่าง ๆ ส่วนของการค้าประกันดังกล่าว และ/หรือส่วนที่ผู้โอนยังคงมีส่วนเกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ทางการเงินที่โอนในลักษณะเพื่อการสนับสนุนความน่าเชื่อถือทางเครดิตนั้นถือเป็นส่วนของสินทรัพย์ทางการเงินที่ไม่ได้โอนออกไป และให้ยังคงบันทึกเป็นสินทรัพย์ทางการเงินในรูปแบบของสินทรัพย์ทางการเงินด้อยสิทธิ และให้พิจารณาการด้อยค่าของสินทรัพย์ทางการเงินที่ไม่ได้โอนออกไปดังกล่าว
2. กิจการสามารถนำเงินที่เก็บแทนไปลงทุน โดยต้องส่งมอบดอกเบี้ยที่อาจได้รับนั้นให้แก่ผู้รับอื่นด้วยตามข้อตกลงที่กำหนดไว้ใน โครงการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ เช่น การลงทุนในการซื้อขายสิทธิเรียกร้องเพิ่มเติม การลงทุนในสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องเพื่อ

ให้สามารถจ่ายชำระหนี้ได้ตามช่วงเวลาการทยอยชำระคืนเงินต้นหุ้นกู้ตามปกติ (Controlled Amortization Period) เป็นต้น

3. ให้เปิดเผยรายการสินทรัพย์ทางการเงินที่โอนให้กับกิจการเฉพาะกิจที่จัดตั้งขึ้นทั้งจำนวนรวมทั้งค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ หรือค่าเผื่อการด้อยค่า (ถ้ามี) (ย่อหน้า 28-31)

การถือปฏิบัติ

แนวปฏิบัติทางการบัญชีนี้ให้ถือปฏิบัติสำหรับธุรกรรมแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ โดยสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ได้อนุญาตให้เสนอขายหลักทรัพย์ในหรือหลังจากวันที่แนวปฏิบัติทางการบัญชีนี้เผยแพร่

สำหรับธุรกรรมที่ได้รับอนุญาตก่อนวันที่แนวปฏิบัติทางการบัญชีนี้เผยแพร่นั้น ให้กิจการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมดังกล่าวเช่นเดียวกับข้อกำหนดในการเปิดเผยข้อมูลภายใต้แนวปฏิบัติทางการบัญชีนี้

วัตถุประสงค์

1. แนวปฏิบัติทางการบัญชีนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดหลักการในการพิจารณาตัดรายการสินทรัพย์ทางการเงินที่ใช้ในธุรกรรมแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ (securitization) และแนวทางในการบันทึกบัญชีของธุรกรรมดังกล่าว

ขอบเขต

2. กิจการทุกประเภทที่มีการทำธุรกรรมแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ (securitization) ควรใช้แนวปฏิบัติทางการบัญชีนี้

คำจำกัดความ

3. คำศัพท์ที่ใช้ในแนวปฏิบัตินี้ มีความหมายตามที่กำหนดไว้ดังต่อไปนี้
นิติบุคคลเฉพาะกิจ หมายถึง นิติบุคคลหรือกิจการซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการแปลง
หรือ กิจการเฉพาะกิจ สินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ตามพระราชกำหนดนิติบุคคล
(Special Purpose Entity) เฉพาะกิจเพื่อการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์

การแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ หมายถึง การรับโอนสินทรัพย์และการออกหลักทรัพย์จำหน่ายแก่

ร่าง แนวปฏิบัติทางการบัญชี ธุรกรรมการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์- 27 มีนาคม 2547

(Securitization)	ผู้ลงทุน โดยกำหนดให้ผลประโยชน์ตอบแทนแก่ผู้ถือหลัก ทรัพย์ขึ้นอยู่กับกระแสรายรับที่เกิดจากสินทรัพย์ที่รับโอน มา
ผู้รับอื่น (eventual recipients)	หมายถึง ผู้รับรายหนึ่งหรือหลายรายตามข้อตกลงที่กำหนดไว้ใน โครงการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ เช่น ผู้แทนผู้ถือ หุ้นกู้ ผู้ถือหุ้นกู้ ผู้ถือหุ้นสามัญ ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิ
สินทรัพย์ที่โอน หรือ สินทรัพย์ที่โอนภายใต้โครงการ แปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ เชื่อบุคคลหรือสินเชื่อบัตรเครดิต สินทรัพย์ทางการเงิน	หมายถึง สิทธิเรียกร้องหรือสิทธิใดที่ก่อให้เกิดกระแสรายรับขึ้นใน อนาคต ไม่ว่าจะรายรับนั้นจะมีความแน่นอนหรือไม่ก็ตาม เช่น สัญญาเช่าซื้อ สัญญาเช่าระยะยาว สัญญาให้กู้ยืมในลักษณะสิน เชื่อบุคคลหรือสินเชื่อบัตรเครดิต สัญญาให้กู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัยหรือสิทธิตามสัมปทานสร้างถนนเก็บค่าผ่านทาง หมายถึงสินทรัพย์ใดๆ ที่เป็น (ก) เงินสด (ข) สิทธิตามสัญญาที่จะได้รับเงินสดหรือสินทรัพย์ทาง การเงินอื่นจากกิจการอื่น (ค) สิทธิตามสัญญาในการแลกเปลี่ยนตราสารการเงิน กับกิจการอื่น ภายใต้เงื่อนไขที่กิจการมีโอกาสได้รับ ประโยชน์ หรือตราสารทุนของกิจการอื่น

การตัดรายการสินทรัพย์ทางการเงินภายใต้โครงการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ (securitization)

4. กิจการต้องจัดทำงบการเงินรวมซึ่งรวมทั้งกิจการเฉพาะกิจ (Special Purpose Entities) ตามมาตรฐานการบัญชี
เรื่องงบการเงินรวมและการตีความมาตรฐานการบัญชี เรื่อง งบการเงินรวม-บริษัทย่อยที่เป็นกิจการเฉพาะกิจ
ก่อนพิจารณาการตัดบัญชีสินทรัพย์ทางการเงินภายใต้โครงการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์
5. ก่อนการพิจารณาว่ากิจการควรมีการตัดบัญชีสินทรัพย์ทางการเงินหรือไม่ หรือตัดบัญชีด้วยจำนวนเท่าไร
กิจการต้องพิจารณาว่าควรตัดบัญชีสินทรัพย์ทางการเงิน (หรือกลุ่มของสินทรัพย์ทางการเงินที่คล้ายคลึงกัน)
ทั้งหมดหรือบางส่วน

6. การตัดบัญชีบางส่วนของสินทรัพย์ทางการเงิน (หรือบางส่วนของกลุ่มสินทรัพย์ทางการเงิน) จะทำได้ก็ต่อเมื่อส่วนของสินทรัพย์ทางการเงินที่มีการพิจารณาตัดบัญชีนั้นเข้าเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่งต่อไปนี้
 - 6.1 ส่วนของสินทรัพย์ทางการเงินนั้นประกอบด้วยกระแสเงินสดที่สามารถระบุได้โดยเฉพาะเจาะจง ซึ่งเป็นกระแสเงินสดจากสินทรัพย์ทางการเงินนั้น เช่น เมื่อกิจการใดทำสัญญาโอนสิทธิเรียกร้องในการรับดอกเบี้ย (interest rate strip) ซึ่งคู่สัญญาได้รับสิทธิในการรับกระแสเงินสดที่เป็นดอกเบี้ย แต่ไม่มีสิทธิได้รับกระแสเงินสดที่เป็นเงินต้น
 - 6.2 ส่วนของสินทรัพย์ทางการเงินนั้นประกอบด้วยกระแสเงินสดตามสัดส่วนของจำนวนรวมของกระแสเงินสดทั้งหมดของสินทรัพย์ทางการเงินนั้น เช่น การที่กิจการทำสัญญาโดยที่คู่สัญญามีสิทธิได้รับกระแสเงินสดถึงร้อยละ 90 ของกระแสเงินสดทั้งหมดของส่วนของสินทรัพย์ทางการเงินนั้น เป็นต้น
 - 6.3 ส่วนของสินทรัพย์ทางการเงินนั้นประกอบด้วยกระแสเงินสดตามสัดส่วนของจำนวนของกระแสเงินสดที่สามารถระบุได้โดยเฉพาะเจาะจงของกระแสเงินสดของสินทรัพย์ทางการเงินนั้น เช่น การที่กิจการทำสัญญาที่คู่สัญญามีสิทธิได้รับกระแสเงินสดถึงร้อยละ 90 ของกระแสเงินสดจากดอกเบี้ยของส่วนของสินทรัพย์ทางการเงินนั้น
7. ในกรณีอื่นๆ กิจการต้องพิจารณาการตัดบัญชีสินทรัพย์ทางการเงินทั้งจำนวน เช่น ในกรณีที่กิจการโอนสิทธิเรียกร้องในการได้รับกระแสเงินสดสำหรับส่วนแรกจนถึงร้อยละ 90 หรือร้อยละ 90 ในส่วนหลังของกระแสเงินสดที่เก็บได้จากสินทรัพย์ทางการเงินนั้น
8. กิจการจะต้องตัดรายการสินทรัพย์ทางการเงินภายใต้ธุรกรรมการแปลงสินทรัพย์ทางการเงินเป็นหลักทรัพย์เมื่อ กิจการได้โอนสินทรัพย์ทางการเงินตามข้อกำหนดที่ระบุในย่อหน้าที่ 9 และ 10 และการโอนนั้นเข้าเงื่อนไขเป็นการตัดรายการสินทรัพย์ทางการเงินออกจากบัญชีตามข้อกำหนดที่ระบุในย่อหน้าที่ 1 1
9. กิจการควรตัดรายการสินทรัพย์ทางการเงินภายใต้โครงการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ออกจากงบดุลหรือถือว่าการโอนสินทรัพย์ทางการเงินนั้นเป็นการตัดรายการสินทรัพย์ทางการเงินได้ก็ต่อเมื่อเป็นไปตามเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่งดังนี้
 - 9.1 โอนสิทธิเรียกร้องตามสัญญาที่จะได้รับกระแสเงินสดจากสินทรัพย์ทางการเงินนั้น หรือ
 - 9.2 ยังคงสิทธิเรียกร้องตามสัญญาที่จะได้รับกระแสเงินสดจากสินทรัพย์ทางการเงินนั้น แต่ในขณะเดียวกันมีภาระผูกพันตามสัญญาที่จะต้องจ่ายกระแสเงินสดให้กับผู้รับอื่นรายหนึ่งหรือหลายรายตามข้อตกลงที่กำหนดไว้ในโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ โดยต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในแนวปฏิบัติทางการบัญชีนี้ ย่อหน้า 10

10. เมื่อกิจการยังคงสิทธิเรียกร้องตามสัญญาในการได้รับกระแสเงินสดจากสินทรัพย์ทางการเงินที่โอน (original asset) แต่มีภาระผูกพันตามสัญญาที่ต้องจ่ายกระแสเงินสดเหล่านั้นให้แก่ผู้รับอื่น (eventual recipients) กิจการถือว่าการโอนสินทรัพย์ทางการเงินดังกล่าวเป็นการตัดรายการสินทรัพย์ทางการเงินได้ก็ต่อเมื่อเป็นไปตามเงื่อนไขทั้ง 3 ข้อต่อไปนี้
 - 10.1 กิจการไม่มีภาระผูกพันที่จะต้องจ่ายกระแสเงินสดให้ผู้รับอื่นเว้นแต่เป็นการที่กิจการได้รับชำระกระแสเงินสดด้วยจำนวนเดียวกันนั้นจากสินทรัพย์ทางการเงินที่โอน (original asset) การที่กิจการจ่ายเงินล่วงหน้าโดยมีสิทธิที่จะได้รับคืนเต็มจำนวนที่จ่ายล่วงหน้าบวกดอกเบี้ยนั้น ไม่ถือว่าเป็นผลเงื่อนไข
 - 10.2 กิจการถูกจำกัดด้วยเงื่อนไขตามสัญญาการโอนสินทรัพย์ทางการเงิน โดยกิจการไม่สามารถขายสินทรัพย์ทางการเงินที่โอน หรือนำสินทรัพย์ทางการเงินที่โอนไปเป็นหลักประกันนอกเหนือไปจากการใช้เป็นหลักประกันสำหรับภาระผูกพันที่ต้องจ่ายกระแสเงินสดให้ผู้รับตามข้อตกลงที่กำหนดไว้ในโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์

- 10.3 กิจการมีภาระผูกพันที่จะต้องส่งเงินที่ได้เก็บแทนในนามของผู้รับอื่นนั้น โดยเร็วตามข้อตกลงที่กำหนดไว้ในโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ โดยไม่สามารถนำเงินเหล่านั้นไปลงทุนได้ ยกเว้นการรักษาไว้เป็นเงินสดหรือรายการเทียบเท่าเงินสดหรือการลงทุน โดยต้องส่งมอบดอกเบี้ยที่อาจได้รับนั้นให้แก่ผู้รับอื่นด้วยตามข้อตกลงที่กำหนดไว้ในโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์
11. กิจการต้องประเมินขอบเขตที่กิจการยังคงความเสี่ยงและผลตอบแทนจากการเป็นเจ้าของสินทรัพย์ทางการเงินที่โอนนั้น ในกรณีที่
- 11.1 ถ้ากิจการ โอนความเสี่ยงและผลตอบแทนที่สำคัญในการเป็นเจ้าของสินทรัพย์ทางการเงินที่โอนนั้น กิจการต้องตัดบัญชีสินทรัพย์ทางการเงินที่โอนนั้น และบันทึกรับรู้สินทรัพย์หรือหนี้สินจากสิทธิเรียกร้องหรือภาระผูกพันที่เกิดขึ้นหรือที่คงอยู่จากการ โอนสินทรัพย์ทางการเงินนั้น
- 11.2 ถ้ากิจการยังคงความเสี่ยงและผลตอบแทนที่สำคัญในการเป็นเจ้าของสินทรัพย์ทางการเงินที่โอนนั้น กิจการยังคงต้องรับรู้สินทรัพย์ทางการเงินนั้นต่อไป
- 11.3 ถ้ากิจการ ไม่ได้โอนหรือไม่ได้คงไว้ซึ่งความเสี่ยงและผลตอบแทนที่สำคัญจากการเป็นเจ้าของสินทรัพย์ทางการเงินที่โอน กิจการต้องพิจารณาว่า กิจการยังคงมีอำนาจควบคุมสินทรัพย์ทางการเงินนั้นหรือไม่
- (ก) ถ้ากิจการไม่มีอำนาจในการควบคุมสินทรัพย์ทางการเงินที่โอน กิจการต้องตัดบัญชีสินทรัพย์ทางการเงินที่โอนนั้น และบันทึกรับรู้สินทรัพย์หรือหนี้สินจากสิทธิเรียกร้องหรือภาระผูกพันที่เกิดขึ้นหรือคงอยู่เนื่องจากการ โอนสินทรัพย์ทางการเงินนั้น
- (ข) ถ้ากิจการยังคงอำนาจในการควบคุมสินทรัพย์ทางการเงินที่โอน กิจการยังคงต้องรับรู้สินทรัพย์ทางการเงินที่โอนนั้นตามจำนวนที่ตนยังคงเกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ทางการเงินนั้น
12. กิจการไม่ถือว่าคงอำนาจในการควบคุมสินทรัพย์ทางการเงินที่โอน ถ้าในทางปฏิบัติผู้รับโอนสามารถขายสินทรัพย์ทางการเงินที่โอนนั้นทั้งหมดให้แก่บุคคลที่สามที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกันได้ โดยไม่มีข้อจำกัดหรือเงื่อนไขเพิ่มเติมในการขายสินทรัพย์ทางการเงินที่โอน

การโอนที่เข้าเงื่อนไขเป็นการตัดรายการออกจากบัญชี (ดูย่อหน้าที่ 11.1 และ 11.3 (ก))

13. ถ้าในการโอนสินทรัพย์ทางการเงินในธุรกรรมการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ (securitization) เข้าเงื่อนไขการตัดรายการสินทรัพย์ทางการเงินนั้นทั้งหมด ในขณะที่กิจการยังคงมีสิทธิในการให้บริการสำหรับสินทรัพย์ทางการเงินนั้น (servicing right) โดยได้รับค่าตอบแทน กิจการต้องบันทึกรับรู้สินทรัพย์จากการให้บริการหรือหนี้สินในการให้บริการสำหรับสัญญาให้บริการนั้นๆ ถ้าคาดว่าค่าตอบแทนที่ได้รับไม่เพียงพอกับต้นทุนในการให้บริการ กิจการต้องรับรู้หนี้สินจากการให้บริการด้วยมูลค่ายุติธรรม แต่ถ้าคาดว่าค่าตอบแทนที่ได้รับมากกว่าต้นทุนในการให้บริการ กิจการต้องรับรู้สิทธิเรียกร้องจากการให้บริการด้วยจำนวนที่คำนวณขึ้นตามเกณฑ์ในการปันส่วนมูลค่าตามบัญชีของส่วนที่มากกว่าของสินทรัพย์ที่ได้รับกับสินทรัพย์ทางการเงินที่โอนทั้งหมด (เช่น ในกรณีที่กิจการ โอนกระแสเงินสดจากดอกเบี้ยของตราสารหนี้ซึ่งเข้าเงื่อนไขการตัดบัญชีทั้งจำนวน)

14. ถ้าการโอนสินทรัพย์ทางการเงินทั้งหมดในธุรกรรมการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ (securitization) เข้าเงื่อนไขที่จะบันทึกเป็นการตัดรายการสินทรัพย์ทางการเงินทั้งจำนวน แต่ในการโอนดังกล่าวทำให้ผู้โอนได้รับสินทรัพย์ทางการเงินใหม่หรือเกิดหนี้สินใหม่หรือเกิดหนี้สินจากการให้บริการขึ้น กิจการควรบันทึกสินทรัพย์ทางการเงินใหม่ หนี้สินใหม่ หรือหนี้สินจากการให้บริการด้วยมูลค่ายุติธรรม

15. ในการโอนสินทรัพย์ทางการเงินที่เข้าเงื่อนไขเป็นการตัดรายการสินทรัพย์ทางการเงินออกจากบัญชีทั้งจำนวน ผลต่างระหว่าง
 - 15.1 มูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ทางการเงินที่โอนไปให้คู่สัญญาอีกฝ่าย และ
 - 15.2 ผลรวมของ (ก) มูลค่ายุติธรรมของสิ่งตอบแทนที่ได้รับ รวมถึงสินทรัพย์ทางการเงินที่เกิดขึ้นหักหนี้สินทางการเงินที่เกิดขึ้นภายใต้โครงการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ และ (ข) ผลสะสมของกำไรหรือขาดทุนส่วนที่รับรู้ไว้ในส่วนของผู้ถือหุ้นให้รับรู้ในงบกำไรขาดทุนสำหรับงวด

16. ถ้ากิจการโอนบางส่วนของสินทรัพย์ทางการเงินไปให้กิจการอื่นและยังคงถือบางส่วนที่เหลือในกรณีนี้ ควรมีการปันส่วนมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ทางการเงินระหว่างส่วนที่คงเหลือและส่วนที่ขายตามมูลค่า ยุติธรรม ณ วันที่ขาย สำหรับสินทรัพย์ทางการเงินที่เกิดจากการให้บริการตามสัญญาการให้บริการภายใต้ โครงการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ ควรถือเป็นส่วนหนึ่งที่ต้องมีการรับรู้รายการ โดยผลต่างระหว่าง
- (ก) มูลค่าตามบัญชีที่ปันส่วนให้กับส่วนที่มีการ โอนดับบัญชี และ
 - (ข) ผลรวมของ (ก) มูลค่ายุติธรรมของสิ่งตอบแทนที่ได้รับ รวมถึงสินทรัพย์ทางการเงินที่เกิดขึ้นหักหนี้สินทางการเงินที่เกิดขึ้นภายใต้โครงการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ และ(ข) ผลสะสมของกำไรหรือขาดทุนที่รับรู้ไว้ในส่วนของผู้ถือหุ้น
- ให้รับรู้ในงบกำไรขาดทุนสำหรับงวด โดยผลสะสมของกำไรหรือขาดทุนที่รับรู้ไว้ในส่วนของผู้ถือหุ้น ให้ปันส่วนให้กับส่วนที่คงเหลือและส่วนที่ขายตามมูลค่ายุติธรรมของแต่ละส่วน

การโอนสินทรัพย์ทางการเงินที่ไม่เข้าเงื่อนไขเป็นการตัดรายการสินทรัพย์ทางการเงิน

17. ถ้าสินทรัพย์ทางการเงินทั้งหมดหรือบางส่วนที่มีการ โอนให้กิจการอื่นในธุรกรรมแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ (securitization) ไม่เข้าเงื่อนไขการตัดบัญชี หรือเข้าเงื่อนไขที่จะตัดบัญชีเพียงบางส่วน ผู้โอนต้องบันทึกรายการที่เกิดขึ้นเป็นการกู้ยืมเงิน โดยมีหลักประกัน โดยรับรู้หนี้สินสำหรับส่วนของสินทรัพย์ทางการเงินที่โอนที่ไม่เข้าเงื่อนไขการตัดบัญชี

การที่กิจการยังคงไว้ซึ่งความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ทางการเงินที่โอน (ดูย่อหน้าที่ 11.3 (ข))

18. ถ้ากิจการไม่ได้โอนหรือไม่ได้คงไว้ซึ่งความเสี่ยงและผลตอบแทนที่สำคัญจากการเป็นเจ้าของสินทรัพย์ทางการเงินที่โอน และกิจการยังคงอำนาจในการควบคุมสินทรัพย์ทางการเงินที่โอน กิจการยังคงต้องรับรู้สินทรัพย์ทางการเงินที่โอนนั้นตามจำนวนที่ตนยังคงเกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ทางการเงินนั้น และต้องรับรู้หนี้สินที่เกี่ยวข้องด้วย โดยกิจการต้องวัดค่าสินทรัพย์การเงินที่โอนที่ตนยังคงเกี่ยวข้องดังกล่าวและหนี้สินที่เกี่ยวข้องตามเกณฑ์ต่อไปนี้
- (ก) ใช้วิธีต้นทุนตัดจำหน่ายสำหรับสิทธิเรียกร้องและภาระผูกพันที่กิจการยังคงไว้ หากสินทรัพย์ทางการเงินที่โอนนั้นมีการวัดมูลค่าโดยวิธีต้นทุนตัดจำหน่าย หรือ
 - (ข) ใช้วิธีมูลค่ายุติธรรมสำหรับสิทธิเรียกร้องและภาระผูกพันที่กิจการยังคงไว้ เมื่อมีการวัดมูลค่าเป็นแต่ละรายการแยกต่างหากกัน (stand alone basis) หากสินทรัพย์ทางการเงินที่โอนมีการวัดมูลค่าโดยวิธีมูลค่ายุติธรรม
19. กิจการยังคงรับรู้รายได้ที่เกิดขึ้นจากสินทรัพย์ทางการเงินที่โอนตามจำนวนที่กิจการยังคงมีส่วนเกี่ยวข้อง รวมทั้งต้องรับรู้ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากหนี้สินที่เกี่ยวข้อง

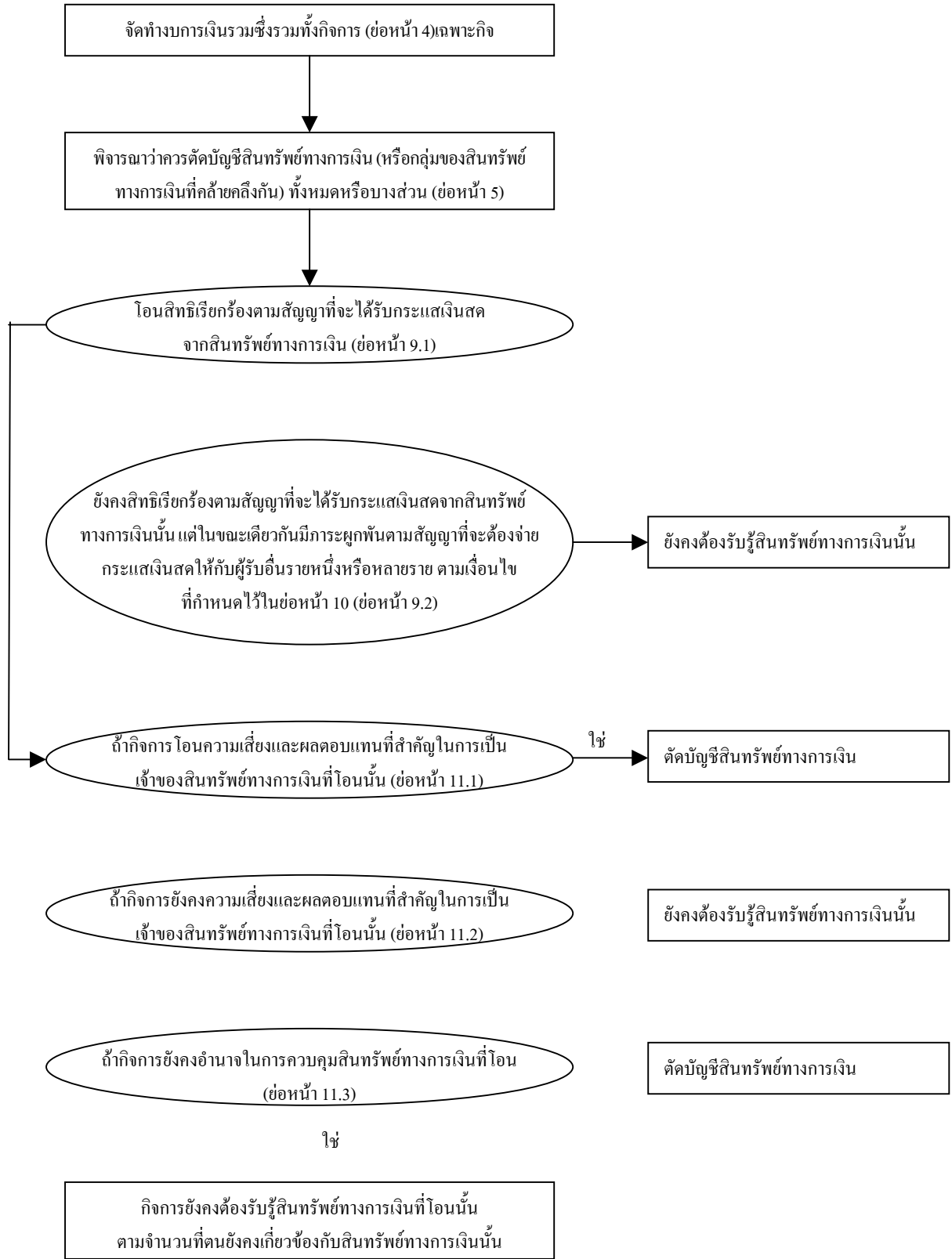
20. ในการวัดค่าภายหลังการรับรู้การเปลี่ยนแปลงมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ทางการเงินและหนี้สินทางการเงินที่เกี่ยวข้องต้องบันทึกบัญชีให้สอดคล้องกัน โดยไม่ต้องหักกลับกัน
21. ถ้ากิจการยังคงมีส่วนเกี่ยวข้องกับเฉพาะบางส่วนของสินทรัพย์ทางการเงินที่โอน กิจการต้องปันส่วนมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ทางการเงินที่โอนระหว่างส่วนที่กิจการยังคงรับรู้ต่อไปและส่วนที่ตัดบัญชีตามสัดส่วนของมูลค่ายุติธรรมของส่วนเหล่านั้นๆ ณ วันที่มีการโอน
22. ถ้ากิจการยังคงสิทธิซื้อ (put option) หรือผู้รับ โอนมีการรับประกันว่าจะขายคืนสินทรัพย์ทางการเงินที่โอนนั้น (guarantee) โดยสิทธิดังกล่าวพอเพียงที่จะเป็นข้อจำกัดสำหรับผู้รับโอนในการขายสินทรัพย์ทางการเงินที่รับโอนนั้น เนื่องจากในทางปฏิบัติผู้รับโอนจะไม่ขายสินทรัพย์ทางการเงินที่รับโอนนั้นให้แก่บุคคลที่สามโดยปราศจากเงื่อนไขที่เป็นข้อจำกัดหรือสิทธิซื้อ (option) ในลักษณะเดียวกัน แต่ผู้รับโอนจะยังคงถือสินทรัพย์ทางการเงินที่โอนนั้นเพื่อให้สามารถโอนสินทรัพย์ทางการเงินคืนให้กับผู้โอนตามเงื่อนไขของสิทธิซื้อ (put option) หรือการรับประกัน (guarantee) ดังนั้นในกรณีนี้ผู้โอนยังคงมีอำนาจในการควบคุมเหนือสินทรัพย์ทางการเงินที่โอน
23. กิจการสามารถได้รับอำนาจในการควบคุมกระแสเงินสดที่เป็นองค์ประกอบของสินทรัพย์ทางการเงินที่โอนกลับมาเท่ากับกระแสเงินสดที่อยู่ในสัญญานั้นในส่วนที่กิจการต้องซื้อหรือได้รับอนุญาตให้ซื้อกลับมาได้ ตัวอย่างเช่น สัญญาซื้อคืนล่วงหน้า (forward repurchase agreement) หรือสิทธิตามเงื่อนไขในการซื้อ (call option) ที่ผู้โอนได้รับ นอกจากนี้ยังมีข้อกำหนดให้กิจการต้องซื้อหรือได้รับคืนอำนาจในการควบคุมกระแสเงินสดที่เป็นองค์ประกอบของสินทรัพย์ทางการเงินที่โอนกลับมาเท่ากับกระแสเงินสดที่อยู่ในสัญญานั้นในส่วนที่กิจการต้องซื้อคืน เช่น โดยสิทธิตามเงื่อนไขของสัญญาขาย (put option) ของผู้รับโอนในกรณีนี้ การโอนไม่เข้าเงื่อนไขที่จะตัดบัญชีหรือบันทึกการตัดรายการสินทรัพย์ทางการเงินในจำนวนที่เท่ากับส่วนของสินทรัพย์ทางการเงินที่โอนที่กิจการสามารถได้รับกลับมา

24. สินทรัพย์ทางการเงินที่โอนถือว่าไม่เข้าเงื่อนไขการตัดรายการสินทรัพย์ทางการเงินเท่ากับจำนวนที่มีเงื่อนไขตามสัญญาที่เกี่ยวข้องกับการโอนที่กำหนดให้ผู้โอนได้รับหรือต้องชำระเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงในมูลค่าของสินทรัพย์ทางการเงินซึ่งเกิดขึ้นหลังจากที่มีการโอน ตัวอย่างเช่น ผู้โอนอาจจะรับประกันเครดิตสำหรับสินทรัพย์ทางการเงินที่มีการโอนและผู้รับโอนอาจตกลงที่จะจ่ายมูลค่าที่เพิ่มขึ้นของสินทรัพย์ทางการเงินที่โอนให้แก่ผู้โอน ในกรณีเหล่านี้ การโอนไม่เข้าเงื่อนไขที่จะตัดออกจากบัญชีด้วยจำนวนเท่ากับส่วนที่ผู้โอนยังคงเกี่ยวข้องในกำไรหรือขาดทุนของสินทรัพย์ทางการเงินที่โอนซึ่งก็คือจำนวนสูงสุดของสิ่งตอบแทนที่ผู้โอนได้รับที่อาจต้องถูกจ่ายกลับไปหรือจำนวนสินทรัพย์ทางการเงินส่วนที่มีมูลค่าเพิ่มขึ้นส่วนที่ผู้โอนจะได้รับกลับมา แล้วแต่ว่าจำนวนใดจะสูงกว่า
25. การโอนสินทรัพย์ทางการเงินบางส่วนถือว่าเข้าเงื่อนไขในการตัดรายการสินทรัพย์ทางการเงินถ้าผู้โอนไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับส่วนนั้นๆ ของสินทรัพย์ทางการเงินที่โอน แม้ว่าผู้โอนยังคงมีส่วนที่แยกออกมาของสินทรัพย์ทางการเงินที่โอนนั้นซึ่งมีความเสี่ยงทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมดของสินทรัพย์ทางการเงิน
26. ผู้โอนยังอาจเป็นผู้ดูแลหรือรับฝากสินทรัพย์ทางการเงินที่โอนนั้นต่อไป แม้ว่าสิทธิตามสัญญาในกระแสเงินสดทั้งหมดหรือบางส่วนจะถูกโอนไปยังผู้รับโอนแล้วก็ตาม ตัวอย่างเช่น ผู้โอนเป็นกิจการเฉพาะกิจหรือทรัสต์ซึ่งออกจำหน่ายส่วนได้เสียในผลประโยชน์ในสินทรัพย์ทางการเงินที่ตนเป็นเจ้าของให้แก่ นักลงทุน โดยที่ผู้โอนยังคงให้บริการที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ทางการเงินนั้น ในกรณีนี้ สินทรัพย์ทางการเงินดังกล่าวจะเข้าเงื่อนไขที่จะตัดออกจากบัญชีเท่ากับจำนวนที่เข้าเงื่อนไขในย่อหน้า 9
27. ตัวอย่างของการโอนสินทรัพย์ทางการเงินที่ทำให้เกิดสินทรัพย์ทางการเงินใหม่หรือหนี้สินทางการเงินใหม่ได้แก่
- 27.1 การขายกลุ่มลูกหนี้หรือแปลงกลุ่มลูกหนี้เป็นหลักทรัพย์โดยยังคงสิทธิที่จะให้บริการเกี่ยวกับลูกหนี้นั้นโดยได้รับผลตอบแทน ซึ่งคาดว่าผลตอบแทนดังกล่าวไม่เพียงพอที่จะชดเชยการดำเนินการให้บริการ ทำให้เกิดหนี้สินจากภาระผูกพันที่จะให้บริการ แม้ว่าหนี้สินจากการให้บริการจะไม่ใช่หนี้สินการเงิน แต่ให้ถือเสมือนหนึ่งว่าเป็นการรับรู้สินทรัพย์การเงินหรือหนี้สินการเงิน ซึ่งเป็นผลจากการโอนสินทรัพย์ทางการเงินทั้งจำนวน
- 27.2 การขายสินทรัพย์ทางการเงินโดยที่มีการรับประกันการรับชำระหนี้ให้กับผู้ถือหุ้นในกิจการเฉพาะกิจ ทำให้เกิดหนี้สินจากภาระผูกพันจากการรับประกันดังกล่าว

การเปิดเผยข้อมูล

28. ให้เปิดเผยนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์
29. ให้เปิดเผยเกี่ยวกับสินทรัพย์ทางการเงินที่ได้มีการทำธุรกรรมแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ รวมทั้งรายละเอียดของธุรกรรม เช่น รายละเอียดและขั้นตอนของธุรกรรม ลักษณะของสินทรัพย์ทางการเงินและผลตอบแทนที่ได้จากสินทรัพย์ทางการเงินที่ขาย ลักษณะของหนี้สินที่เกิดจากธุรกรรมแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ ค่าใช้จ่ายหรือดอกเบี้ยที่เกิดจากหนี้สินดังกล่าว สัญญาการให้บริการ และค่าธรรมเนียมที่จะได้รับ มูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ทางการเงินและสิทธิต่าง ๆ กำไรหรือขาดทุนจากการทำธุรกรรมดังกล่าว เป็นต้น
30. สินทรัพย์ทางการเงินที่ไม่เข้าเงื่อนไขของการตัดรายการสินทรัพย์ทางการเงิน ซึ่งกิจการได้บันทึกอยู่ในงบการเงินของกิจการ ให้เปิดเผยข้อมูลต่อไปนี้ แยกตามประเภทของสินทรัพย์ทางการเงิน
 - 30.1 ลักษณะของสินทรัพย์ทางการเงิน
 - 30.2 ความเสี่ยงและผลตอบแทนที่กิจการยังคงมีอยู่ต่อสินทรัพย์ทางการเงินดังกล่าว
 - 30.3 ยอดคงเหลือของสินทรัพย์ทางการเงินที่ยังคงอยู่และหนี้สินที่เกี่ยวข้องกัน
31. ให้เปิดเผยรายการสินทรัพย์ทางการเงินที่โอนทั้งจำนวน รวมทั้งค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ หรือค่าเผื่อการด้อยค่า (ถ้ามี) และให้มีการจัดชั้นสินทรัพย์ทางการเงินเช่นเดียวกับกรณีที่สินทรัพย์ทางการเงินดังกล่าวยังคงอยู่ที่กิจการ

แผนผังการพิจารณาเกี่ยวกับการตัดรายการสินทรัพย์ทางการเงิน
ภายใต้โครงการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ (securitization)

ภาคผนวก

การตัดบัญชีสินทรัพย์ทางการเงิน

ตัวอย่างที่ 1 การโอนสินทรัพย์ทางการเงินโดยผู้โอนยังคงรับประกันความเสี่ยงทางด้านเครดิต

ตัวอย่างต่อไปนี้แสดงถึงการนำหลักการการตัดบัญชีตามข้อกำหนดมาใช้สำหรับการโอนสินทรัพย์ทางการเงินที่สินทรัพย์ทางการเงินที่โอนเข้าเงื่อนไขในการตัดบัญชีสินทรัพย์ทางการเงินทั้งจำนวนตามย่อหน้า 7 ของร่างแนวปฏิบัติทางการบัญชีโดยผู้โอนมีการรับประกันเครดิตกับผู้รับโอน

บริษัท ก จำกัด ได้โอนสินทรัพย์ทางการเงินโดยยังคงสิทธิเรียกร้องตามสัญญาที่จะได้รับกระแสเงินสดจากสินทรัพย์ทางการเงินนั้น แต่ในขณะที่เดียวกันมีภาระผูกพันตามสัญญาที่จะต้องจ่ายกระแสเงินสดให้กับผู้ถือหุ้นกู้ตามข้อตกลงที่กำหนดไว้ใน โครงการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ โดยการโอนดังกล่าวเข้าเงื่อนไขเป็นการตัดรายการสินทรัพย์ทางการเงินตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในแนวปฏิบัติทางการบัญชีนี้ โดยลูกหนี้ที่มีราคาตามบัญชีสุทธิเท่ากับ 8,000 บาท โดยเป็นการโอนสินทรัพย์ทางการเงินดังกล่าวให้กับบริษัท ข จำกัด ซึ่งเป็นนิติบุคคลเฉพาะกิจและเป็นบริษัทย่อยของบริษัท ก จำกัด และได้รับเงินสดจำนวนเงินซึ่งเป็นราคายุติธรรมของลูกหนี้ ณ วันที่โอนซึ่งเท่ากับ 8,000 บาท บริษัท ข จำกัดนำลูกหนี้เหล่านั้นไปดำเนินการโครงการแปลงเป็นหลักทรัพย์ โดยการออกและจำหน่ายหุ้นกู้ให้แก่นักลงทุนทั่วไป ทั้งนี้บริษัท ก จำกัดไม่มีการผูกพันในอนาคตที่จะต้องจ่ายชำระดอกเบี้ยสำหรับเงินที่ได้รับจากบริษัท ข จำกัด อย่างไรก็ตามบริษัท ก จำกัดได้ให้การรับประกันกับผู้ถือหุ้นกู้ของบริษัท ข จำกัด สำหรับขาดทุนที่เกิดจากลูกหนี้ที่โอนไม่สามารถชำระหนี้ได้เท่ากับจำนวนที่ระบุไว้คือ 2,000 บาท หากขาดทุนที่เกิดขึ้นจริงเกินกว่าจำนวนที่รับประกันนั้น บริษัท ก จำกัดไม่ต้องรับผิดชอบในส่วนที่เกินนั้น ประมาณมูลค่ายุติธรรมของภาระหนี้สินจากการรับประกันดังกล่าว ณ วันที่ โอนได้เท่ากับ 1,000 บาท

การบันทึกบัญชีเป็นดังนี้

- (ก) บริษัท ก จำกัด ตัดบัญชีลูกหนี้จากงบดุล ด้วยราคาตามมูลค่าของลูกหนี้ที่โอน
- (ข) บริษัท ก จำกัด บันทึกผลรวมของมูลค่ายุติธรรมของสิ่งตอบแทนที่ได้รับ รวมถึงสินทรัพย์ทางการเงินที่เกิดขึ้นหักหนี้สินทางการเงินที่เกิดขึ้นภายใต้โครงการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ และ
- (ค) บริษัท ก จำกัด บันทึกผลต่างระหว่าง (ก) และ (ข) ไว้ในงบกำไรขาดทุน

ร่าง แนวปฏิบัติทางการบัญชี ธุรกรรมการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์- 27 มีนาคม 2547

การบันทึกรายการในสมุดรายวัน ณ วันที่เกิดรายการ

บริษัท ก จำกัด (ผู้โอน)

เงินสด	8,000	
ขาดทุนจากการขายลูกหนี้ ลูกหนี้	1,000	8,000
ประมาณการหนี้สินจากการรับประกันลูกหนี้ที่โอนที่คาดว่าจะเรียกเก็บเงินไม่ได้		1,000

บริษัท ข จำกัด (ผู้รับโอน)

เงินสด	8,000	
หุ้นกู้		8,000
สิทธิเรียกร้องในลูกหนี้ เงินสด	8,000	8,000

ผู้ลงทุนซื้อหุ้นกู้

เงินลงทุนในหุ้นกู้	8,000	
เงินสด		8,000

งบการเงินรวม ณ วันที่เกิดรายการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์

งบดุล (เฉพาะบางส่วน)

	บริษัท ก จำกัด	บริษัท ข จำกัด	รายการตัดบัญชี	งบการเงินรวม
สิทธิเรียกร้องในลูกหนี้		8,000	-8,000	0
ประมาณการหนี้สินฯ	1,000			1,000
หุ้นกู้		8,000	-8,000	0
กำไรสะสม (ลดลงจากขาดทุนจากการขายลูกหนี้)	-1,000			-1,000

งบกำไรขาดทุน (เฉพาะบางส่วน)

	บริษัท ก จำกัด	บริษัท ข จำกัด	รายการตัดบัญชี	งบการเงินรวม
ขาดทุนจากการขายลูกหนี้	1,000			1,000

ตัวอย่างที่ 2 การขายบางส่วนของสินทรัพย์ทางการเงินโดยผู้ขายด้อยสิทธิ

ตัวอย่างต่อไปนี้จะแสดงถึงการปฏิบัติตามหลักการตัดบัญชีเมื่อมีการตัดบัญชีสินทรัพย์ทางการเงินบางส่วนและยังคงบันทึกส่วนที่เหลือต่อไปยังหน้า 6 ของร่างแนวปฏิบัติทางการบัญชี ในกรณีนี้จะมีการปันส่วนมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ทางการเงินระหว่างส่วนที่มีการตัดบัญชีและส่วนที่ไม่เข้าเงื่อนไขการตัดบัญชี

บริษัท ก จำกัดมีเงินให้กู้ยืมเงินจำนวน 10,000 บาท เงินให้กู้ยืมดังกล่าวมีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงและดอกเบี้ยตามสัญญาเท่ากับ 11% ต่อมาบริษัท ก จำกัดได้โอนลูกหนี้ดังกล่าวไปยังบริษัท ง จำกัด ซึ่งเป็นนิติบุคคลเฉพาะกิจ (Special Purpose Entity-SPE) ซึ่งตนมีอำนาจในการควบคุมและได้รวมงบการเงินของบริษัท ง จำกัดอยู่ในงบการเงินรวม

บริษัท ง จำกัดได้นำบางส่วนของเงินต้นทั้งหมดของเงินให้กู้ยืมไปทำการแปลงเป็นหลักทรัพย์และขายให้แก่นักลงทุนในรูปของการมีส่วนได้เสียในผลประโยชน์ (beneficial interests) เข้าเงื่อนไขเป็นการตัดรายการสินทรัพย์ทางการเงินตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในแนวปฏิบัติทางการบัญชีนี้ โดยบริษัท ง จำกัดได้ออกหุ้นกู้จำหน่ายให้กับผู้ลงทุนทั่วไป โดยหุ้นกู้นี้มีดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 6 ต่อปี ในราคาสุทธิ 9,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 90 ของเงินต้นของเงินให้กู้ยืมดังกล่าว โดยหุ้นกู้นี้มีการโอนสิทธิเรียกร้องในกระแสเงินสดในเงินให้กู้ยืมให้กับหุ้นกู้ที่ออกดังกล่าว และบริษัท ง จำกัดจะมีสิทธิได้รับเงินสดจากเงินให้กู้ยืมในส่วนที่เหลือร้อยละ 10 ของเงินต้นและดอกเบี้ยส่วนเกินร้อยละ 5 ต่อปี (11% - 6%) ของเงินให้กู้ยืมภายใต้สัญญาที่ขายให้แก่แก่นักลงทุน ทั้งนี้บริษัท ก จำกัด ยังคงมีความรับผิดชอบในการให้บริการที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้เงินให้กู้ยืมดังกล่าว ดอกเบี้ยส่วนเกินร้อยละ 5 ต่อปีประกอบด้วย ค่าธรรมเนียมการให้บริการร้อยละ 1.75 และ interest-only strip ร้อยละ 3.25 โดยบริษัท ก จำกัดด้อยสิทธิในส่วนได้เสียที่คงเหลือในเงินให้สินเชื่อและ interest-only strip ตามเกณฑ์ first-loss basis เท่ากับร้อยละ 90 ของส่วนของเงินให้กู้ยืมที่ขายให้กับผู้ลงทุนซื้อหุ้นกู้ และใช้ส่วนได้เสียที่คงเหลือนี้เป็นหลักประกันแก่ผู้ลงทุน

มูลค่ายุติธรรมสำหรับส่วนของเงินให้กู้ยืมที่ขายเท่ากับจำนวนเงินสุทธิที่ได้รับ 9,000 บาท ทั้งนี้ไม่มีราคาตลาดเสนอซื้อเสนอขายสำหรับ interest-only strip และส่วนได้เสียคงเหลือในเงินให้กู้ยืมที่บริษัท ก จำกัด ถืออยู่ และไม่มีประวัติรายการขายสินทรัพย์ที่คล้ายคลึงกันที่อาจใช้เป็นเกณฑ์ในการประมาณมูลค่ายุติธรรม อย่างไรก็ตาม มีราคาเสนอซื้อเสนอขายของดีลเลอร์ (dealer quotations) สำหรับเงินให้กู้ยืมภายใต้สัญญา (underlying loans) ที่มีการขาย ซึ่งจากราคาดังกล่าวบริษัท ก จำกัด ประมาณว่า มูลค่ายุติธรรม ณ วันที่มีการโอนสำหรับ underlying loans เท่ากับ 10,100 บาท

ร่าง แนวปฏิบัติทางการบัญชี ธุรกรรมการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์- 27 มีนาคม 2547

ดังนั้นบริษัท ก จำกัดประมาณมูลค่ายุติธรรมสำหรับส่วนได้เสียที่คงเหลือในเงินให้กู้ยืมเท่ากับ 1,100 บาทซึ่งเท่ากับผลต่างระหว่างประมาณการมูลค่ายุติธรรมของ underlying loans 10,100 และ จำนวนสุทธิที่คาดว่าจะได้รับ 9,000 บาท

บริษัท ก จำกัดปันส่วนมูลค่าตามบัญชีของเงินให้กู้ยืมระหว่างส่วนที่โอนและส่วนที่คงเหลือ ดังนี้

	ประมาณการ มูลค่ายุติธรรม	%	มูลค่าตามบัญชี ที่ได้รับปันส่วน
ส่วนที่มีการ โอน	9,000	89.11%	8,911
ส่วนได้เสียคงเหลือด้อยสิทธิ	1,100	10.89%	1,089
เงินให้กู้ยืมตามสัญญา	10,100	100.00%	10,000

แม้ว่าบริษัท ก จำกัดได้ประมาณการมูลค่ายุติธรรมของส่วนที่เหลือเท่ากับ 1,100 โดยใช้เกณฑ์มูลค่ายุติธรรมของเงินให้กู้ยืมตามสัญญา บริษัท ก จำกัดยังประมาณการมูลค่ายุติธรรมเฉพาะตัว (standalone) ขององค์ประกอบต่างๆ ที่รวมกันเป็นส่วนได้เสียคงเหลือ (จำนวนเท่ากับ 1,304 บาท) เพื่อเป็นเครื่องมือในการปันส่วนส่วนได้เสียคงเหลือให้กับองค์ประกอบเหล่านั้น โดยบริษัท ก จำกัดประมาณการมูลค่ายุติธรรมของการให้บริการ Interest-only strip ที่ด้อยสิทธิ และส่วนได้เสียคงเหลือที่ด้อยสิทธิและทำการปันส่วนส่วนได้เสียคงเหลือจำนวน 1,089 บาทให้แก่สินทรัพย์ต่างๆ ตามสัดส่วนของมูลค่ายุติธรรม ดังนี้

	ประมาณการ มูลค่ายุติธรรม	%	มูลค่าตามบัญชี ที่ได้รับปันส่วน
สินทรัพย์จากการให้บริการ	251	19.28%	210
Interest-only strip ที่ด้อยสิทธิ	486	37.27%	406
ส่วนได้เสียคงเหลือที่ด้อยสิทธิ	566	43.44%	473
	1,304	100.00%	1,089

บริษัท ก จำกัดลดสินทรัพย์ที่โอนด้วยส่วนได้เสียคงเหลือจำนวน 879 บาท (interest-only strip จำนวน 406 บาทและส่วนได้เสียคงเหลือ 473 บาท) ซึ่งด้อยสิทธิกว่าส่วนของเงินให้กู้ยืมที่โอน และปันส่วนจำนวนที่ได้รับ 9,000 บาทให้กับส่วนที่มีการตัดบัญชีและส่วนที่ยังคงรับอยู่ในบัญชีตามเกณฑ์มูลค่าตามบัญชีของส่วนได้เสียรับการปันส่วนซึ่งไม่เข้าเงื่อนไขการตัดบัญชี และส่วนที่ถูกตัดบัญชีคือจำนวนที่บริษัท ก จำกัดไม่จำเป็นต้องซื้อกลับคืนมา การปันส่วนเป็นดังนี้

คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชี-สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์

ร่าง แนวปฏิบัติทางการบัญชี ธุรกรรมการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์- 27 มีนาคม 2547

	ประมาณการ มูลค่ายุติธรรม	%	การปันส่วน จำนวนเงินที่ได้รับ	กำไรจากการขาย
จำนวนที่โอน	8,911	100.00%	9,000	89
หัก				
ส่วนได้เสียที่ด้อยสิทธิ	879	9.86%	888	9
ส่วนได้เสียตัดบัญชี	8,032	90.14%	8,112	80

การบันทึกรายการในสมุดรายวัน ณ วันที่เกิดรายการ

บริษัท ค จำกัดบันทึกการโอนเงินให้สินเชื่อในสมุดรายวันดังนี้

เงินสด	9,000	
สินทรัพย์จากการให้บริการ	210	
Interest-only strip	406	
ส่วนได้เสียคงเหลือที่ด้อยสิทธิ	473	
เงินให้กู้ยืม		* ¹ 9,121
หนี้สินจากการรับประกันลูกหนี้ที่เก็บเงินไม่ได้		888
กำไรจากการขายเงินให้กู้ยืมบางส่วน		80

*¹ ประกอบด้วยลูกหนี้ส่วนที่โอนออก 8,911 บาทบวกด้วยสินทรัพย์จากการให้บริการ 210 บาท

ยอดคงเหลือของเงินให้กู้ยืมจำนวนเท่ากับ 879 บาทแสดงถึงส่วนเงินให้กู้ยืมที่โอนซึ่งไม่เข้าเงื่อนไขที่จะตัดบัญชีเนื่องจากมีเงื่อนไขที่บริษัท ค จำกัดอาจต้องซื้อกลับคืนมาเนื่องจากการด้อยสิทธิของ interest-only strip และส่วนได้เสียคงเหลือที่ด้อยสิทธิในส่วนที่บริษัท ค จำกัดยังคงเหลือ

สมมติว่า หนึ่งปีหลังจากที่มีการโอนเงินให้กู้ยืมมูลค่ายุติธรรมของส่วนได้เสียคงเหลือสิทธิที่บริษัท ค จำกัดยังคงเหลือไว้เท่ากับ 707 ซึ่งประกอบด้วย ของ interest-only strip จำนวน 297 บาทและส่วนได้เสียคงเหลือ 410 บาทเนื่องจากส่วนได้เสียที่ด้อยสิทธิมีจำนวนลดลง หนี้สินและส่วนได้เสียที่ยังถือไว้จะลดลงจากการบันทึกบัญชีต่อไปนี้

การบันทึกรายการในสมุดรายวัน ณ สิ้นปีที่ 1

หนี้สินจากการรับประกันลูกหนี้ที่เก็บเงินไม่ได้ (888*172/879)	174	
Interest-only strip (406 - 297)		109
ส่วนได้เสียคงเหลือที่ด้อยสิทธิ (473 - 410)		63
กำไรจากการตัดบัญชี		2

คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชี-สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์

จำนวนส่วนได้เสียคงเหลือ 879 บาท ลดลง 172 บาท เพื่อให้เท่ากับยอดคงเหลือของส่วนคงเหลือที่ด้อยสิทธิ 707 บาท ณ วันสิ้นปี จำนวนเริ่มแรกของหนี้สินจากการรับประกันลูกหนี้ที่เก็บเงินไม่ได้ 888 บาท ลดลง 19.6% ซึ่งเท่ากับ % การลดลงในส่วนได้เสียคงเหลือ (172 บาทหารด้วย 879 บาท)

ย่อหน้า 10.3 ของแนวปฏิบัติทางการบัญชี กิจการมีภาระผูกพันที่จะต้องส่งเงินที่ได้เก็บแทนในนามของผู้รับอื่นนั้นโดยเร็วตามข้อตกลงที่กำหนดไว้ในโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ โดยไม่สามารถนำเงินเหล่านั้นไปลงทุนได้ ยกเว้นการรักษาไว้เป็นเงินสดหรือรายการเทียบเท่าเงินสดหรือการลงทุนโดยต้องส่งมอบดอกเบี้ยที่อาจได้รับนั้นให้แก่ผู้รับอื่นด้วยตามข้อตกลงที่กำหนดไว้ในโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ ตัวอย่างของข้อตกลงดังกล่าว เช่น การลงทุนในการซื้อขายสิทธิเรียกร้องเพิ่มเติม การลงทุนในสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องเพื่อให้สามารถจ่ายชำระหนี้ได้ตามช่วงเวลาการทยอยชำระคืนเงินต้นหุ้นกู้ตามปกติ (Controlled Amortization Period) เป็นต้น

ตามตัวอย่างข้างต้น ถ้าเงินให้กู้ยืมที่บริษัท ค จำกัด โอนเป็นส่วนหนึ่งของ revolving credit agreement ซึ่งจะมีการ โอนเงินให้กู้ยืมเป็นประจำ จะต้องมีการประเมินว่าการ โอนที่เกิดขึ้นแต่ละครั้งเหมาะสมที่จะตัดบัญชีหรือไม่และด้วยจำนวนเท่าไร (ผู้ถือหุ้นกู้ตกลงที่จะให้บริษัท ค จำกัด นำเงินสดที่ได้รับจากเงินให้กู้ยืมไปซื้อลูกหนี้เพิ่มเติมได้ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ ลูกหนี้ที่บริษัท ค จำกัด ซื้อเพิ่มเติมสามารถนำมาพิจารณาว่าเป็นการ โอนที่สามารถตัดรายการสินทรัพย์ได้เช่นเดียวกับลูกหนี้ที่โอนขายครั้งแรก)

ถ้าข้อเท็จจริงในตัวอย่างเปลี่ยนเป็น บริษัท ค จำกัด หรือบริษัท ง จำกัด ยังคงมีสิทธิตามสัญญาที่จะซื้อ (Call option) ส่วนได้เสียในผลประโยชน์ที่ออกให้แก่ผู้ลงทุนซื้อหุ้นกู้ การโอนจะไม่เข้าเงื่อนไขในการตัดสินทรัพย์ทางการเงินและจำนวนเงินทั้งหมด 9,000 บาทจะถูกบันทึกเป็นการกู้ยืมเงิน โดยมีหลักประกันสิทธิตามสัญญาที่จะซื้อเป็นสิทธิในการซื้อคืนส่วนได้เสียในผลประโยชน์

ตัวอย่างที่ 3 การขายสินทรัพย์ทางการเงินทั้งจำนวนกรณีมีขาดทุนจากการโอนสินทรัพย์ทางการเงิน

ตัวอย่างต่อไปนี้จะแสดงถึงการนำหลักการการตัดบัญชีตามข้อกำหนดมาใช้สำหรับการ โอนสินทรัพย์ทางการเงิน ซึ่งเป็นการ โอนตัดบัญชีสินทรัพย์ทางการเงินที่โอนทั้งจำนวนตามย่อหน้าที่ 7 ของแนวปฏิบัติทางการบัญชีนี้

ในกรณีที่มีสินทรัพย์ทางการเงินที่โอนในลักษณะเพื่อการสนับสนุนความน่าเชื่อถือทางเครดิต (Credit Enhancement) ส่วนของสินทรัพย์ทางการเงินที่โอนในลักษณะเพื่อการสนับสนุนความน่าเชื่อถือทางเครดิตดังกล่าวถือเป็นส่วนของสินทรัพย์ทางการเงินที่ไม่ได้โอนออกไป และให้ยังคงบันทึกเป็นสินทรัพย์ทางการเงินในรูปแบบของสินทรัพย์ทางการเงินด้อยสิทธิและให้พิจารณาการด้อยค่าของสินทรัพย์ทางการเงินที่ไม่ได้โอนดังกล่าว

บริษัท จ จำกัด ขายลูกหนี้จำนวน 10,000 บาทให้บริษัท ข จำกัดซึ่งเป็นบริษัทย่อยของบริษัท จ จำกัด และเป็นนิติบุคคลเฉพาะกิจ เป็นเงินสดด้วยจำนวนเงินที่แน่นอนเท่ากับ 9,000 บาทและเป็นหุ้นกู้ประเภทด้อยสิทธิจำนวน 1,000 บาท บริษัท ข จำกัดนำลูกหนี้เหล่านี้ไปแปลงเป็นหลักทรัพย์หุ้นกู้และขายให้แก่นักลงทุนทั่วไปจำนวน 9,000 บาท โดยการโอนสิทธิเรียกร้องในการได้รับกระแสเงินสดสำหรับส่วนแรกจนถึงร้อยละ 90 ของกระแสเงินสดที่เก็บได้จากสินทรัพย์ทางการเงินนั้นให้กับนักลงทุน โดยกิจการมีการรับประกันที่จะมีการชดเชยให้กับผู้ซื้อสำหรับขาดทุนจากการเก็บเงินจากลูกหนี้ไม่ได้ในส่วนของผลขาดทุนที่ไม่เกินร้อยละ 8 ของจำนวนเงินต้นของลูกหนี้ โดยประมาณมูลค่าความเสียหายที่จะเกิดขึ้นเท่ากับ 200 บาท

การบันทึกบัญชีเป็นดังนี้

- (ก) บริษัท จ จำกัด ตัดบัญชีลูกหนี้จากงบดุลทั้งจำนวน เนื่องจากเข้าเงื่อนไขการตัดบัญชีทั้งจำนวน
- (ข) บริษัท จ จำกัด บันทึกรับรู้หนี้สินจากสิ่งตอบแทนที่ได้รับด้วยจำนวนทั้งหมดที่ตนอาจต้องจ่ายคืนหรือจำนวนที่ตนรับประกันนั่นเอง และ
- (ค) บริษัท จ จำกัด บันทึกรับรู้เงินลงทุนในหลักทรัพย์จากหุ้นกู้ด้อยสิทธิแปลงสภาพซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการชำระราคาจากการขายลูกหนี้
- (ง) บริษัท ข จำกัดบันทึกรับรู้ลูกหนี้ในงบดุลด้วยจำนวนเท่ากับสิ่งตอบแทนที่ตนจ่ายให้บริษัท จ จำกัด

การบันทึกรายการในสมุดรายวัน ณ วันที่เกิดรายการ

บริษัท จ จำกัด (ผู้โอน)

เงินสด	9,000	
เงินลงทุนในหลักทรัพย์ด้อยสิทธิภายใต้โครงการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์	1,000	
ขาดทุนจากการขายลูกหนี้	200	
ลูกหนี้		10,000
ประมาณการหนี้สินจากการรับประกันลูกหนี้ที่โอนที่คาดว่า		200

ร่าง แนวปฏิบัติทางการบัญชี ธุรกรรมการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์- 27 มีนาคม 2547

จะเรียกเก็บเงินไม่ได้

บริษัท จ (ผู้รับโอน)

สิทธิเรียกร้องในลูกหนี้	10,000	
เงินสด		9,000
หุ้นกู้ด้อยสิทธิภายใต้โครงการแปลงสินทรัพย์ฯ (หนี้สิน)		1,000

ผู้ลงทุนซื้อหุ้นกู้

เงินลงทุนในหุ้นกู้	9,000	
เงินสด		9,000

งบการเงินรวม ณ วันที่เกิดรายการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์

งบดุล (เฉพาะบางส่วน)

	บริษัท จ จำกัด	บริษัท ฉ จำกัด	รายการตัดบัญชี	งบการเงินรวม
สิทธิเรียกร้องในลูกหนี้		10,000	-10,000	0
เงินลงทุนในหลักทรัพย์ด้อยสิทธิฯ	1,000			1,000
ประมาณการหนี้สินฯ	200			200
หุ้นกู้		9,000	-9,000	0
หุ้นกู้ด้อยสิทธิ		1,000	-1,000	0
กำไรสะสม (ลดลงจากขาดทุนจากการขายลูกหนี้)	-200			-200

งบกำไรขาดทุน (เฉพาะบางส่วน)

	บริษัท จ จำกัด	บริษัท ฉ จำกัด	รายการตัดบัญชี	งบการเงินรวม
ขาดทุนจากการขายลูกหนี้	200			200

ตัวอย่างที่ 4 การขายสินทรัพย์ทางการเงินทั้งจำนวนกรณีมีกำไรจากการโอนสินทรัพย์ทางการเงิน

ตัวอย่างต่อไปนี้จะแสดงถึงการนำหลักการการตัดบัญชีตามข้อกำหนดมาใช้สำหรับการโอนสินทรัพย์ทางการเงิน ซึ่งเป็นการโอนตัดบัญชีสินทรัพย์ทางการเงินที่โอนทั้งจำนวนตามย่อหน้าที่ 7 ของแนวปฏิบัติทางการบัญชีนี้

บริษัท ช จำกัด ขายลูกหนี้จำนวน 10,000 บาทให้บริษัท ฉ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทย่อยของบริษัท ช จำกัด เป็นเงินสดด้วยจำนวนเงินที่แน่นอนเท่ากับ 9,000 บาทและเป็นหุ้นกู้ประเภทด้อยสิทธิจำนวน 1,000 บาท บริษัท ฉ จำกัด นำลูกหนี้เหล่านั้นไปดำเนินโครงการแปลงเป็นหลักทรัพย์และขายหุ้นกู้ให้นักลงทุนทั่วไปจำนวน 9,000 บาท โดยการโอนสิทธิเรียกร้องในการได้รับกระแสเงินสดสำหรับส่วนแรกจนถึงร้อยละ 90 ของกระแสเงินสดที่เก็บได้จากสินทรัพย์นั้นให้กับนักลงทุน และออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิให้กับบริษัท ช จำกัด เท่ากับ 1,000 บาท และบริษัท ช จำกัด มีสิทธิที่จะได้รับรายได้เพิ่มเติมตามจำนวนกระแสเงินสดที่เหลือจากการจ่ายชำระหนี้ประเภทต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในโครงการแล้วสมมติว่าผลรวมของมูลค่ายุติธรรมของสิ่งตอบแทนที่บริษัท ช จำกัด ได้รับทั้งหมดเท่ากับ 12,000 บาท

การบันทึกบัญชีเป็นดังนี้

- (ก) บริษัท ช จำกัด ตัดบัญชีลูกหนี้จากงบดุลทั้งจำนวน เนื่องจากเข้าเงื่อนไขการตัดบัญชี
- (ข) บริษัท ช จำกัด บันทึกรับรู้เงินลงทุนในหลักทรัพย์จากหุ้นกู้ด้อยสิทธิแปลงสภาพซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของชำระราคาจากการขายลูกหนี้
- (ค) บริษัท ช จำกัด บันทึกรับรู้รายได้ค้างรับจากผลประโยชน์เพิ่มเติมที่จะได้รับตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ภายใต้โครงการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์และกำไรที่ยังไม่เกิดขึ้นจากการขายสินทรัพย์ทางการเงิน
- (ง) บริษัท ฉ จำกัด บันทึกรับรู้ลูกหนี้ในงบดุลด้วยจำนวนเท่ากับสิ่งตอบแทนที่ตนจ่ายให้บริษัท ช จำกัด

ร่าง แนวปฏิบัติทางการบัญชี ธุรกรรมการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์- 27 มีนาคม 2547

การบันทึกรายการในสมุดรายวัน ณ วันที่เกิดรายการ

บริษัท ช จำกัด (ผู้โอน)

เงินสด	9,000
เงินลงทุนในหลักทรัพย์หุ้นกู้ด้อยสิทธิ	1,000
ส่วนได้เสียคงเหลือด้อยสิทธิ (จากโครงการการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์)	2,000
ลูกหนี้	10,000
กำไรจากการจำหน่ายลูกหนี้	2,000

การบันทึกกำไรจากการจำหน่ายลูกหนี้ นั้นต้องเป็นไปตามเงื่อนไขการรับรู้รายได้ที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการบัญชี เรื่อง การรับรู้รายได้ กล่าวคือ กิจการสามารถวัดมูลค่าของจำนวนรายได้ได้อย่างน่าเชื่อถือและต้องมีความเป็นไปได้ก่อนข้างแผนที่กิจการจะได้ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจของรายการนั้น

บริษัท ณ จำกัด (ผู้รับโอน)

เงินสด	9,000
หุ้นกู้	9,000
สิทธิเรียกร้องในลูกหนี้	10,000
เงินสด	9,000
หุ้นกู้ด้อยสิทธิภายใต้โครงการแปลงสินทรัพย์ฯ (หนี้สิน)	1,000

งบการเงินรวม ณ วันที่เกิดรายการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์

งบดุล (เฉพาะบางส่วน)

	บริษัท ช จำกัด	บริษัท ณ จำกัด	รายการตัดบัญชี	งบการเงินรวม
สิทธิเรียกร้องในลูกหนี้		10,000	-10,000	0
เงินลงทุนในหลักทรัพย์ด้อยสิทธิฯ	1,000			1,000
ส่วนได้เสียคงเหลือด้อยสิทธิ	2,000			2,000
หุ้นกู้		9,000	-9,000	0
หุ้นกู้ด้อยสิทธิ		1,000	-1,000	0
กำไรสะสม (เพิ่มขึ้นจากกำไรจากการขายลูกหนี้)	2,000			2,000

คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชี-สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์

ร่าง แนวปฏิบัติทางการบัญชี ธุรกรรมการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์- 27 มีนาคม 2547

งบกำไรขาดทุน (เฉพาะบางส่วน)

	บริษัท ช จำกัด	บริษัท ฅ จำกัด	รายการตัดบัญชี	งบการเงินรวม
กำไรจากการขายลูกหนี้	2,000			2,000

การบันทึกรายการในสมุดรายวัน ฅ วันที่บริษัท ฅ จำกัด ได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้ (สมมติว่าบริษัท ช จำกัด ได้รับเงินสดจากลูกหนี้ และได้โอนเงินสดดังกล่าวให้กับบริษัท ฅ จำกัด แล้ว)

บริษัท ฅ จำกัด (ผู้รับโอน)

เงินสด	2,200	
สิทธิเรียกร้องในลูกหนี้		1,600
ดอกเบี้ยรับ		600

การบันทึกรายการในสมุดรายวัน ฅ วันที่บริษัท ฅ จำกัด จ่ายชำระหนี้พร้อมดอกเบี้ยให้กับเจ้าหนี้หุ้นกู้ และจ่ายค่าธรรมเนียมในการให้บริการให้กับบริษัท ช จำกัด และจ่ายคืนหุ้นกู้ด้อยสิทธิพร้อมดอกเบี้ยและรายได้เพิ่มเติมตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในโครงการ

บริษัท ฅ จำกัด (ผู้รับโอน)

หุ้นกู้	1,200	
ดอกเบี้ยจ่าย	300	
เงินสด		1,500
ค่าบริการการจัดการหนี้ (ให้กับบริษัท ช จำกัด)	200	
เงินสด		200
หุ้นกู้ด้อยสิทธิ	400	
ดอกเบี้ยจ่าย	100	
เงินสด		500

ร่าง แนวปฏิบัติทางการบัญชี ธุรกรรมการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์- 27 มีนาคม 2547

บริษัท ช จำกัด (ผู้โอน)

เงินสด	200	
รายได้ค่าบริการการจัดการหนี้		200
เงินสด	500	
หุ้นกู้ด้อยสิทธิภายใต้โครงการแปลงสินทรัพย์ฯ		400
ดอกเบี้ยรับ		100
เงินสด	200	
ส่วนได้เสียคงเหลือด้อยสิทธิ (จากโครงการแปลงสินทรัพย์ฯ)		180
ดอกเบี้ยรับ (ตามอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงที่ใช้ในการคิดลด ณ วันเริ่มโครงการ)		20

ในกรณีการโอนเงินให้บริษัท ฉ จำกัด ตามข้อตกลงที่กำหนดไว้ในโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ จะขึ้นอยู่กับเวลาที่บริษัท ฉ จำกัด จะต้องจ่ายดอกเบี้ยและหุ้นกู้ในจังหวะเวลาใด โดยปกติจะอยู่ในช่วงระหว่างไม่เกิน 30 วัน

งบการเงินรวม ณ วันที่เกิดรายการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์

งบดุล (เฉพาะบางส่วน)

	บริษัท ช จำกัด	บริษัท ฉ จำกัด	รายการตัดบัญชี	งบการเงินรวม
สิทธิเรียกร้องในลูกหนี้		8,400	-8,400	0
เงินลงทุนในหลักทรัพย์ด้อยสิทธิฯ	600			600
ส่วนได้เสียคงเหลือด้อยสิทธิ	880			880
หุ้นกู้		7,800	-7,800	0
หุ้นกู้ด้อยสิทธิ		600	-600	0

งบกำไรขาดทุน (เฉพาะบางส่วน)

	บริษัท ช จำกัด	บริษัท ฉ จำกัด	รายการตัดบัญชี	งบการเงินรวม
ดอกเบี้ยรับ	120	600	-100	620
รายได้ค่าบริการการจัดการหนี้	200		-200	
ค่าบริการการจัดการหนี้		200	-200	
ดอกเบี้ยจ่าย		400	-100	300

คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชี-สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์

ตัวอย่างที่ 5 การขายสินทรัพย์ทางการเงินประเภทลูกหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อ

บริษัท ญ จำกัด มีโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์โดยมีรายละเอียดของโครงการและลูกหนี้เช่าซื้อ โดยมีบริษัท ฎ จำกัดเป็นนิติบุคคลเฉพาะกิจ ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของบริษัท ญ จำกัด

ลูกหนี้เช่าซื้อ – เงินต้น	30,000
ดอกเบี้ยเช่าซื้อรอดตัดบัญชี (ร้อยละ 6.377%) ระยะเวลา 3 ปี หรือ 36 เดือน	5,739
รวมลูกหนี้เช่าซื้อ	35,739
จำนวนเงินที่ผ่อนชำระต่อเดือน 36 เดือน (เดือนละ 492.75)	17,739
จำนวนเงินที่จ่ายชำระงวดสุดท้าย (ค่าประกันขั้นต่ำการจ่ายชำระโดยลูกหนี้ 15,000 บาท)	18,000
รวมจำนวนเงินที่จ่ายชำระทั้งหมด	35,739
อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงของการให้เช่าซื้อ	7.84%

ราคาตามบัญชีของลูกหนี้ที่โอนภายใต้โครงการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์

ลูกหนี้เช่าซื้อรวม	35,739
ดอกเบี้ยเช่าซื้อค้างพัก	5,739
ลูกหนี้เช่าซื้อสุทธิ (เงินต้น)	30,000
หัก: มูลค่ายุติธรรมของจำนวนเงินที่จ่ายชำระงวดสุดท้ายที่ไม่ได้ค่าประกัน (unguaranteed residual value) (มูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงิน 3,000 บาท คิดลดด้วยอัตราคิดลด 8%)	(2,362)
ราคาตามบัญชีของลูกหนี้สุทธิ	27,638

การแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ของกระแสเงินสด

มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดที่ได้รับการรับประกันการจ่ายชำระ (guaranteed cash flows) จะคิดลดด้วยอัตราคิดลด 6% ตามอัตราดอกเบี้ยของหุ้นกู้ภายใต้โครงการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์

มูลค่าปัจจุบันของส่วนได้เสียที่ด้อยสิทธิ (subordinated interest valued) จะคิดลดด้วยอัตราคิดลด 12% ซึ่งเป็นอัตราคิดลดที่คำนึงถึงความเสี่ยงที่รวมอยู่ในส่วนได้เสียที่ด้อยสิทธิ ซึ่งเป็นส่วนที่รับความเสี่ยงในส่วนแรก (first-loss portion)

รายได้ค่าบริการการจัดการภายใต้โครงการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ คิดในราคาต้นทุน ทำให้ไม่มีสินทรัพย์บริการหรือหนี้สินบริการ

ร่าง แนวปฏิบัติทางการบัญชี ธุรกรรมการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์- 27 มีนาคม 2547

	กระแสเงินสด ของลูกหนี้	ส่วนที่ค้ำประกัน (guaranteed cash flows)	ส่วนที่ไม่ค้ำประกัน (unguaranteed cash flows)
กระแสเงินสดของลูกหนี้			
งวดที่ 1-36 (ต่องวด)	492.75	443.48	49.27
งวดที่ 1-36 (รวม)	17,739	16,465	1,774
งวดที่ 36 เงินงวดสุดท้าย	15,000	13,500.00	1,500
เงินชำระค่างวดสุดท้าย	3,000	0	3,000
รวมกระแสเงินสด	35,739	29,965	6,274
มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดที่ได้ รับการค้ำประกันการจ่ายชำระ จะคิดลดด้วยอัตราคิดลด 6%		25,932	
มูลค่าปัจจุบันของส่วนได้เสียที่ด้อยสิทธิ (เงินชำระค่างวดในส่วนที่ไม่ค้ำประกัน) จะคิดลดด้วยอัตราคิดลด 12%			2,547
หัก: มูลค่ายุติธรรมของจำนวนเงินที่จ่าย ชำระงวดสุดท้ายที่ไม่ได้ค้ำประกัน (มูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงิน 3,000 บาท คิดลดด้วยอัตราคิดลด 8%)			2,362

	ประมาณการ มูลค่ายุติธรรม	%	มูลค่าตามบัญชี ที่ได้รับปันส่วน
ส่วนที่มีการโอน (กระแสเงินสดที่มี การค้ำประกัน)	25,932	91.057%	25,166
ส่วนได้เสียคงเหลือด้อยสิทธิ (กระแส เงินสดที่ไม่มีการค้ำประกัน)	2,547	8.943%	2,472
รวม	28,479	100.00%	27,638

ร่าง แนวปฏิบัติทางการบัญชี ธุรกรรมการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์- 27 มีนาคม 2547

การบันทึกรายการในสมุดรายวัน ณ วันที่เกิดรายการ

บริษัท ญ จำกัด (ผู้โอน)

เงินสด	25,932	
ส่วนได้เสียคงเหลือต่อยสิทธิ	2,472	
มูลค่าของเงินชำระงวดสุดท้าย	2,362	
ลูกหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อ		30,000
กำไรจากการขายลูกหนี้		766

บริษัท ฎ จำกัด (ผู้รับโอน)

สิทธิเรียกร้องในลูกหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อ	30,000	
หุ้นกู้		25,166
ส่วนได้เสียคงเหลือต่อยสิทธิ		2,472
มูลค่าของเงินชำระงวดสุดท้าย		2,362

งบการเงินรวม ณ วันที่เกิดรายการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์

งบดุล (เฉพาะบางส่วน)

	บริษัท ญ จำกัด	บริษัท ฎ จำกัด	รายการตัดบัญชี	งบการเงินรวม
สิทธิเรียกร้องในลูกหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อ		30,000	-30,000	
ส่วนได้เสียคงเหลือต่อยสิทธิ	2,472			2,472
มูลค่าของเงินชำระงวดสุดท้าย	2,362			2,362
หุ้นกู้		25,166	-25,166	
ส่วนได้เสียคงเหลือต่อยสิทธิ		2,472	2,472	
มูลค่าของเงินชำระงวดสุดท้าย		2,362	2,362	

งบกำไรขาดทุน (เฉพาะบางส่วน)

	บริษัท ญ จำกัด	บริษัท ฎ จำกัด	รายการตัดบัญชี	งบการเงินรวม
กำไรจากการขายลูกหนี้	766	=	=	766

ร่าง แนวปฏิบัติทางการบัญชี ธุรกรรมการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์- 27 มีนาคม 2547

การบันทึกรายการในกรณีที่ถูกหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อได้จ่ายชำระหนี้ครบถ้วน

บริษัท ญ จำกัด (ผู้รับโอน)

เงินสด	35,739	
สิทธิเรียกร้องในลูกหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อ		30,000
ดอกเบี้ยรับ		5,739
หุ้่นกู้	25,166	
ดอกเบี้ยจ่าย	4,810	
เงินสด		29,965
ส่วนได้เสียคงเหลือค้อยสิทธิ	2,472	
มูลค่าของเงินชำระงวดสุดท้าย	2,362	
ดอกเบี้ยจ่าย	1,440	
เงินสด		6,274

บริษัท ญ จำกัด (ผู้โอน)

เงินสด	6,274	
ส่วนได้เสียคงเหลือค้อยสิทธิ		2,472
มูลค่าของเงินชำระงวดสุดท้าย		2,362
ดอกเบี้ยรับ		1,440